

Gør Det Selv

SVÆRHEDSGRAD:

Der er mange ting at holde styr på, og planlægningen skal være i orden. Det er en stor fordel at have prøvet nogle af opgaverne tidligere.

TIDSFORBRUG:

2-3 uger

PRIS:

Uden de hårde hvidevarer er der materialer for 24.000 kr.

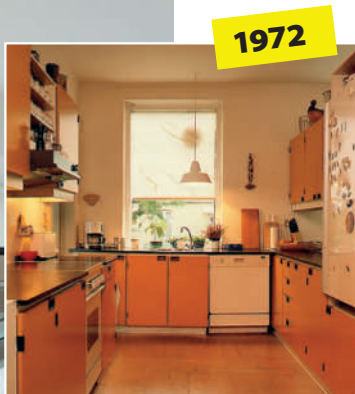
Stor forvandling med små midler

Nyt køkken på gamle elementer

Her er opskriften på, hvordan du af enkle og billige råvarer bringer dit køkken på højde med tidens trend: lyst, enkelt og funktionelt.

Nye låger på skabene, nye plader på bordene, nye fronter på soklen, ny farve på væggene. Langt de fleste elementer er bevaret, men køkkenet er som nyt, som skabt til 2012.

1972

1992

2012

1972: Husets gamle håndbyggede køkken erstattes af tidens nye opfindelse: løse elementer med hver sin låge, samlet som Legoklodser.

1992: En væg rives ned, køkken og stue samles i et alrum, de gule elementer males blå og flyttes rundt, så køkkenøen opstår; væggen får fliser på.

2012: Opbygningen og de 40 år gamle elementer bevares, men alt friskes op med lyse farver og nye låger, bordplader, sokler og maskiner.

4. generation af samme køkken

Køkkenet her fortæller Danmarkshistorie. I løbet af 40 år er det tre gange blevet bygget om til tidens nyeste trend.

Dette er historien om at forny sit køkken med få udgifter og godt med genbrug, helt i tidens ånd. Men det er også historien om fire generationer af samme køkken – og en historie om boligens udvikling over 40 år.

1952: Hvordan køkkenet så ud, før det hypermoderne Atlas-element-køkken blev sat ind i halvfjerdsene, kan vi kun gisne om, men det har været et **køkken med forrammer, bygget på stedet** af den lokale snedkermester.

1972: Men vi ved, hvordan det nye Atlas-køkken af **masseproducerede elementer** så ud: skriggule låger og skuffer, brune borde, kork på gulvet. Sådan som modebevidste danskere ville det i halvfjerdsene. Vi ved det, fordi vi fulgte og beskrev det næste generationsskifte her i bladet.

1992: Vi er fremme ved 1992, og her sker en langt større ændring. Man river væggen ind til stuen ned og skaber det **alrum med køkkenø**, der hører den moderne familie til: Køkkenet er ikke en hjemmegående husmoders domæne, nu smelter voksnes og børns verden sammen. Elementerne er smarte: De flyttes rundt, og lågerne males blå, ligesom nogle af fliserne over de lyse borde. Det hele kranses af gyldne vægge og spraglede gardiner.

2012: Den nye renovering handler mest om stil. **Køkkenet bevares, men løftes op i en eksklusiv klasse** med nye elegante låger og flotte plader af massivt træ. Alt holdes i hvidt og gråt, kun brudt af det rødbrune træ. Målet er et klassisk look, der holder længe. Og det håber hver generation nok.

Vejen til et nyt køkken er ofte meget kortere, end du tror. Køkkenet her forvandler vi til et lyst, lækkert og tidssvarende centrum i huset for bare 24.000 kroner. Dertil kommer nye hvidevarer – men prisen dækker til gengæld også de nye vægge og det nye gulv.

Og forvandlingen sker så kvikt, at familien klarer sig fint undervejs med et par elektriske kogeplader. Både prisen og tempoet kommer for en stor del af, at vi

genbruger meget af køkkenet. De fleste skabe, grundplanen, selv de gamle flisevægge, hvor vi blot fjerner lidt maling.

Den anden del af forklaringen er en rigtig god planlægning. Vi har i god tid besluttet os for den nye stil og de nye materialer, vi har valgt farve til væggen, valgt nye gardiner og hvidevarer.

Og vi har alle de afgørende ting i hus, inden vi går i gang. De nye, hvide låger og skuffefronter, de nye bordplader i massiv

nyatoh. Det lyse klikgulv. De nye hårde hvidevarer med deres rustfri fronter, sokkelstykkerne med metallook. Det hele står klar, da vi begynder at pille de gamle låger af skabene og skrabe den blå farve af fliserne. Og vi har aftaler med elektriker og vvs-manden, så deres ferier ikke sætter arbejdet i stå.

Så efter bare to uger står vores nye køkken klar. Velfungerende, lyst og lækkert som aldrig før. Og lige i tidens ånd.

Bryd ned i etaper

Planlægning er afgørende for, hvor meget huset går i stå, mens køkkenet renoveres. En god plan betyder, at det kun er ganske få dage, I ikke kan lave mad og vaske op.

Efter at have skruet låger og beslag af skabene maler vi loftet hvidt og væggene meget lyst grå. Ved at male nu behøver vi ikke at dække så omhyggeligt til af frygt for at svinde de nye flader til. Den blå farve kan heldigvis fjernes fra fliserne.

Den gamle kogeø var med sine fliseklædte sider for besværlig at friske op. Den erstattes med en helt ny. Arbejdet med den nye køkkenø har vi tidligere fortalt om i *Gør Det Selv*, den kan du se på www.goerdetselv.dk, søg på "kogeø".

1 Lågerne piller vi af skabene. Det går nemt med den elektriske skruemaskine. De gamle hængsler fjerner vi helt. Mange af de små skruer havde løsnet sig, og vi vil gerne have usynlige hængsler fremover.

2 De blå fliser renser vi for maling. Vi har smurt dem med malingsopløser og dækket dem med plast, så opløseren har haft et par timer at virke i. Derefter skrubes de rene med en spatel og vaskes grundigt med sæbevand.

Pladen gøres klar

Bordpladerne skifter vi helt. Og i det hvide og grå køkken bliver det nu bordene, der står for farverne. Vi har valgt det mørke nyatoh, der er væsentligt billigere end de meget olieholdige typer ædeltræ, og som med jævnlig behandling med olie får en meget smuk og holdbar overflade.

Vi lader de gamle bordplader ligge så længe som muligt, dels så køkkenet kan fungere, dels for at kunne føre målene fra den gamle bordplade over til den nye.

Det gælder dog ikke hullet til vasken. Her har vi også fundet en ny vask, som er stor nok til bradepanden; opmålingen til den må vi naturligvis selv stå for.

1 Snittet til det skrå hjørne, som bordet er nødt til at have af hensyn til en dør, saves af med en rundsav. Vi kan overføre målene fra den gamle bordplade, der stadig sidder på skabene ved siden af.

2 Bordpladen slibes grundigt med sandpapir korn 180. Hvis den skulle få lidt knubs under det næste arbejde, er det nemt rettet op igen – nu udnytter vi, at vi nemt kommer til på de regulære flader.

3 Vaskens omrids streger vi af, hvor den skal placeres. Så fjernes vasken, og en ny streg trækkes 7 mm inden for vaskens omrids – se i vaskens monteringsvejledning, hvor meget der skal trækkes fra for din vask.

VIGTIGT! Husk plads til blandingsbatteriet.

4 Hullet til vasken skærer vi med vores stiksav. Først bores et 10 mm hul lige inden for stregen, som klingen kan stikkes ned gennem. Bagefter bores hullet til blandingsbatteriet – placeringen finder vi med vasken lagt løst i hullet.

5 Så giver vi bordpladen olie, både på over- og underside og alle kanter. Husk også kanten i hullet til vasken, der er meget udsat. Lad olien sidde i 20 minutter, og slib den så ned i træet, fx med vandfast slibepapir korn 180 eller finere.

Kun for abonnenter!

Som abonnent på *Gør Det Selv* får du gratis adgang til www.goerdetselv.dk.

Søg på "planlim køkkenvask", og se, hvordan du kan vælge selv at planlime køkkenvasken.

I det nye stilsikre hvide og grå køkken varmer det mørke nyatothtræ og tegner en flot kontrast.

Pladen monteres

1 De gamle bordplader løsnes og bæres ud. De er gerne knyttet til skabene med skrues og beslag, som løsnes nedefra. Husk også at skære en eventuel silikonefuge ind mod væggen af, ellers risikerer du, at du river væggens overflade i stykker.

2 Fugen mellem bordpladen og fliserne skæres rent af med en skarp kniv. Brug ikke silikoneløsner, for hvis der sidder den mindste rest af den tilbage, vil den også løsne den nye fuge.

3 Den nye plade lægges på plads og skrues fast til skabene gennem vinkelbeslag. Brug små "riglejern", som gør det muligt for bordpladen at arbejde i bredden foran, mens den ligger fast bagtil.

4 Vasken skrues fast med de beslag, der følger med den. De fleste vaske sælges med en tætningsliste eller -masse, som lukker mod bordet. Blandingsbatteriet gøres også fast efter sin anvisning, og det hele sluttes til installationerne i skabet.

5 Mellem bordet og væggen lukker vi af med en elastisk silikonefuge. Vi masker først fugen af med afdækningstape og presser et fugebagstop af skumplast ned i fugen, derefter fylder vi op med silikonemassen fra fugepistolen.

Fjern malertapen med det samme, så fugekanten bliver glattet ud.

6 Fugen glatter vi med en fugepind, der har stået i sulfovand 24 timer inden brug. Mange af de elastiske fugemasser kan også glattes med en silikonebrik, og det er væsentligt lettere, hvis du ikke er rimeligt øvet med den klassiske fugepind.

Lågerne sættes i

De gamle skabelementer friskes op med lidt spartelmasse og maling. Især ved forkanten for at få lukket skruehullerne fra de gamle hængsler, for de nye låger sætter vi op med moderne hængsler, der gemmer sig bag de lukkede låger.

Den type hængsler kræver et bredt, fladt hul, men det er ikke noget problem, dem er lågerne født med fra fabrikken. Vi klikker blot hængslerne på plads i lågen, det kræver ikke engang en skrue.

Den del af hængslet, der skal sidde i skabet, skrues fast på undersiden med to skrue. De skal sidde præcist, så vi laver en boreskabelon. Når den er klar, tager det kun få minutter at sætte en låge i.

1 De tomme skabe vaskes grundigt, og skruehullerne lukkes med en slibebast akrylmasse eller kemisk træ. Småskrammer spartles og males. De nye låger vil næsten dække kanterne, men det er pæneste at slibe og male dem i samme farve som lågerne.

2 Kanterne på skabene maler vi med en vandbaseret interiørlak. Vi smører malingen på med en korthåret rulle og glatter kun om nødvendigt ud med en pensel bagefter – det går rigtig hurtigt.

3 Vi spænder vores boreskabelon på skabets inderside. Skabelonen, der viser, hvor hængselskrueene skal sidde, kan du somme tider få sammen med lågerne, ellers er det sikreste at tegne hullerne af i butikken efter de skabe, som lågerne er bygget til.

4 Vi fører skrueens placering over til skabets inderside gennem vores papskabelon med en syl.

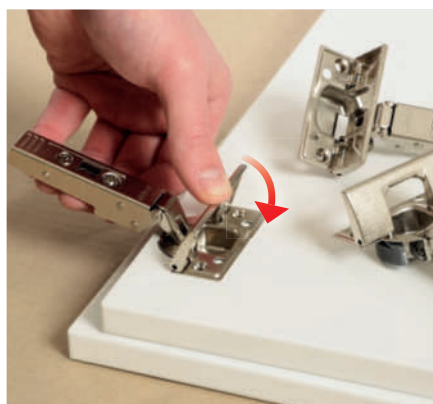
TIPS: Hvis du laver din borelære af træ, kan du bore hullerne direkte gennem den.

5 Bor hullerne til skrueene. Hullerne skal bores næsten gennem skabets sider, så det er vigtigt, at boret ikke smutter helt igennem. Brug et bor med dybdestop – eller lav selv et dybdestop af en stump rundstok i den rette længde.

6 Hængslets skabsdel skrues fast i skabets side med de specielle korte, tykke skrue, der følger med hængslet.

7 Lågedelene af hængslet sættes på plads i lågen i de forborede huller og klemmes fast med vrideklappen. Hvis dit hængsel ikke har den her smarte vippefunktion, skal det skrues fast med de tilhørende skrue.

8 Så er det bare at sætte lågen op og klippe hængseldelene sammen. Når alle låger er oppe, kan du justere deres placering helt præcist ind efter hinanden ved hjælp af de mange stillemuligheder, der gemmer sig i hængslerne.

Med nye låger og greb passer de 40 år gamle skabe perfekt til den elegante nye opvaskemaskine.

Grebene sættes på

Når man som her har fundet nogle lange lågegreb, kan de både sidde lodret og vandret. Sætter du dem lodret, vil det altid være i hjørnet væk fra hængslerne og foroven på lågerne i overskabet, foroven på lågerne i underskabet.

Men når vi sætter dem vandret, kan vi i stedet rykke dem ind midt på lågen.

Ligesom ved hængslerne markerer vi placeringen af skruenhullerne med hjælp fra en skabelon. Da lågerne har forskellig bredde, placerer vi skabelonen ud fra lågens midterlinje og op til kanten, så hullerne sidder 2,5 cm fra den.

1 Vi markerer midten af alle låger. Da alle greb skal sidde midt på deres låge, og lågerne har forskellig bredde, kan vi på den måde bruge den samme skabelon på alle låger og skuffer.

2 Så prikkes vi med en syl, hvor skruerne til grebene skal sidde. Vi har lavet en skabelon med midtermarkering og huller for de to skruenhuller til håndgrebene, og hvor kanten skal flugte med lågekanten. Det er nemt, og grebene placeres helt ens.

MATERIALER

Lågerne skal naturligvis passe til skabene – men der er stor sandsynlighed for, at du kan få dem i den rette bredde, fordi elementkøkkener helt fra starten er lavet i modulmål, der stadig gælder. Højden kan variere lidt, men her kan du skære lidt af ved den kant, der ikke ses.

TIPS

Den nye mikrobølgeovn og ovn skal have hver sin hylde. For en sikkerheds skyld nøjes vi ikke med at lægge hylderne på hyldebærere. Vi måler ud, hvor hylderne skal sidde, og skruer dem fast med vinkelbeslag.

3 Hullerne til skruerne borer vi med et 4 mm bor – størrelsen afpasser du efter de skruer, der følger grebene. **TIPS:** Da hullerne skal gå helt igennem, holder vi en liste bag ved lågen, så træet ikke rives op på bagsiden.

4 Og så skruer vi håndgrebene fast. Det gøres fra lågens bagside med de maskinskruer, der følger med grebene. De passer til låger i den normale tykkelse. **TIPS:** Vi bruger to maskiner, en med bor, en med skruebit. Så går arbejdet tjept.

Sokkelfronten

Vi har valgt en sokkelfront med stållook, der står fint til de hårde hvidevarer.

I stedet for at sømme eller skrue den på limer vi den på den gamle sokkel. Det er lettere, og vi bevarer overfladen.

Før vi begynder på soklerne, sætter vi de fleste nye hårde hvidevarer på plads. Ofte kræves autoriserede installatører.

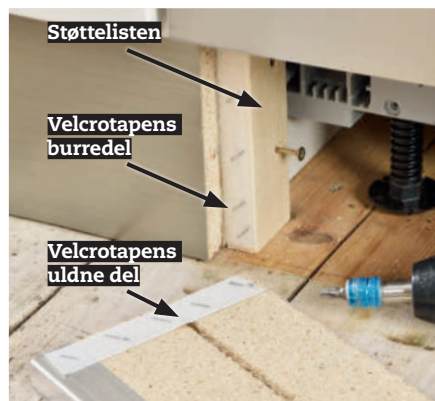
For at få soklen ført videre under opvaskemaskinen må vi trylle lidt. Det er vigtigt, at vi nemt kan komme til under maskinen og nemt kan trække den ud, så soklen skal være lynhurtig at pille af. Derfor hæfter vi et særskilt sokkelstykke foran maskinen op med velcrotape.

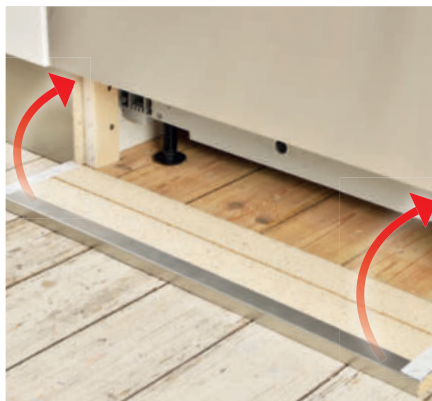
1 Vi skærer sokkelstykkerne til og smører montagelim på bagsiden. Udvendige hjørner samles på gering, altså skåret skråt, så vi ikke får synlige snitflader.

2 Soklen sættes på plads og trykkes fast. Montagelimen har i forhold til en klassisk snedkerlim den fordel, at den kan bære, selv om soklen ikke presses helt tæt på underlaget, så det er ikke svært at få den nye sokkel til at sidde pænt.

3 Under opvaskemaskinen skruer vi en støtteliste på naboskabet i begge sider, så sokkelstykket under maskinen får noget at sidde på. Vi sætter velcrotapen på med hæfteklammer – husk plads til tapen, når du måler ud til støttelisternes placering.

4 Sokkelstykket kan nu trykkes på plads med velcrotapen. Husk at tjekke, at støttelisterne ikke kommer til at sidde, så de forhindrer dig i at trække maskinen ud – før du skruer dem fast.

5 Til det nye køleskab bygger vi en sokkel i samme højde som soklen under skabene. Den er meget enkel, som du ser på billedet, og skrues fast i gulvet med møbelhjørner, så der er plads til at lime de stålgrå sokkelstykker udenpå.

DET HAR VI BRUGT

Det kostede renoveringen:

- Udsiftning af alle hårde hvidevarer inkl. vask 24.200 kr.
- 26 mm tykke bordplader i nyatoh fra Scandiwood 5.600 kr.
- Skuffeskabe til den nybyggede kogeø samt alle låger og greb 10.000 kr.
- Øvrige materialer til kogeø 1.400 kr.
- Luminestra armaturer 960 kr.
- Gulv og sokkelfronter 2.000 kr.
- Maling og olie ca. 1.500 kr.
- Diverse (søm, skruer mv.) ca. 1.000 kr.
- Elektriker: 1.500 kr.

I alt 48.160 kr.

6 Oven på soklen skruer vi en plade, som køleskabet kan stå på. Vi holder den inden for de metallignende sokkelstykker, dels fordi de ikke skal bære vægten, dels fordi de afskårne kanter så reelt ikke ses.

7 Soklen lukkes af mod gulvet med en skureliste, som stiftes fast. Her er en lille sømpistol en rigtig kvik hjælp. Som du ser, kan du lave soklens vinkelrette hjørner uden geringssamling, for du kan få hjørnestykker med metallook på kanten.

Lys under skabene

Vi skifter også lyset under overskabene ud. De gamle halogenlamper giver et flot lys, men pærerne springer tit og er svære at skifte – og flere var umulige at skifte, fordi fatningerne var brændt sammen.

Derfor går vi nu over til armaturer fra Luminestra med 13 watt rør. Rørene giver lige så meget lys som de tidligere 2 x 20 watt under skabene, så vi opnår en markant strømbesparelse – i tidens ånd.

Armaturerne skjuler vi bag en ramme, og her leger vi lidt ved ikke at bruge den oplagte hvide liste i samme tone som skabene, men lister af samme nyatoh-plade, som vi bruger som bordplade.

1 Listerne til lyspanelet skærer vi ud af et stykke bordplade. Listerne er 4 cm brede, og vi har skåret dem skråt af, så de kan samles på gering ved hjørnerne.

TIPS: Med en kap/geringssav er det nemt at skære listerne i præcis 45 grader.

2 De små beslag til armaturet skrues fast på bagsiden af den forreste liste. Armaturet kan nu skydes på plads på panelets bagside. Vi kan slutte det til den samme kontakt, som de gamle lamper brugte, og klipse ledningen fast.

Listen spændes fast med tvinger, inden vi skruer.

3 Den forreste liste skrues vi fast under skabene med 4 x 50 mm skruer. Vi borer for og forsænker, så skruehovedet skjules pænt. Pas godt på, at skruberne ikke går for dybt og prikker hul i indersiden.

4 Sidestykkerne smøres med lim på hjørnesamlingen, inden vi sætter den op – en lille sprække i samlingen vises meget tydeligt på grund af lyset bag den, så vi gør lidt ekstra for at lukke tæt.

5 Sidestykket skrues op. Her er det svært at spænde stykket fast inden. Derfor taper vi de to stykker sammen med gaffertape, mens de holdes i forlængelse af hinanden, så vil tapen holde hjørnet tæt.

Den mørke ramme under overskabene bliver prikket over i'et i vores køkken – fjerde generation og helt nyt.